

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Jak kupować lampy LED?

Warszawa, marzec 2016 r.

NA CO ZWRACAĆ UWAGĘ, KUPUJĄC LAMPY LED

WSTĘP

Sztuczne światło odgrywa ważną rolę w naszym codziennym życiu. Mamy z nim styczność niemal codziennie. Od czasu stworzenia żarówki przez Edisona, technologia oświetlenia przeszła długą drogę rozwoju. Obecnie coraz bardziej popularne stają się lampy LED, które niewiele mają wspólnego z pierwszymi żarówkami. Od jakości emitowanego przez nie światła zależy może nasz komfort życia a nawet zdrowie. Warto więc poświęcić chwilę i dokonać wyboru odpowiedniej lampy LED.

KUPUJEMY LAMPĘ LED

Oznakowanie

W pierwszej kolejności sprawdzmy, czy na opakowaniu lub na lampie znajduje się oznakowanie zgodności o poniższych kształtach:

Fot. 1 Wzór oznakowania CE

Źródło: Załącznik II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszącego się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93¹

Znak ten pozwala domniemywać zgodność danej lampy z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 21 sierpnia 2007 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla sprzętu elektrycznego².

Brak powyższego znaku na wyrobie lub jego nieprawidłowa forma, najczęściej **oznacza brak przeprowadzenia przez producenta właściwej procedury oceny zgodności z wymaganiami technicznymi warunkującymi bezpieczeństwo użytkowania.**

¹ Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, s. 30

² Dz. U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1089

Producenci powinni na lampie, a jeżeli nie jest to możliwe na opakowaniu lub w dołączonym do niej dokumencie umieścić:

- swoją nazwę,
- zarejestrowaną nazwę towarową lub zarejestrowany znak towarowy,
- adres kontaktowy.

W przypadku lamp importowanych z krajów trzecich, powyższe informacje na lampie LED zobligowany jest także umieścić importer.

Informacje warunkujące bezpieczne użytkowanie

Zwróćmy szczególną uwagę na podstawowe informacje, których znajomość i przestrzeganie są warunkiem zachowania bezpieczeństwa podczas użytkowania. Informacje te mogą znajdować się na wyrobie (sprzęcie elektronicznym) lub w instrukcji obsługi, świadectwie gwarancyjnym lub w dokumentacji dołączonej do sprzętu. W praktyce w przypadku lamp LED najczęściej są one umieszczane na opakowaniach. Przykładowo należy zwrócić uwagę, czy podano takie informacje jak:

- **znamionowe napięcie zasilające** lub **zakres napięć** oznaczone „V” lub „wolt”,
- **moc znamionowa** oznaczona „W” lub „wat”,
- **częstotliwość znamionowa** oznaczona w „Hz”,

- czy zamieszczono **symbol** oznaczający, że lampa nie nadaje się do pracy w trybie ściemniania.³

Ponadto powinny zostać podane informacje dotyczące ochrony oczu, gdyż niektóre źródła światła mogą negatywnie wpływać na zdrowie człowieka. W przypadku lamp LED, negatywny wpływ, zwłaszcza na oczy może mieć zbyt wysoka ekspozycja na emitowane przez nie światło w zakresie promieniowania UV oraz niebieskiego. Producenci lamp powinni zatem sprawdzać swoje lampy pod kątem tych zagrożeń i w razie ich występowania, umieszczać stosowne informacje na swoich wyrobach, opakowaniach lub innych dokumentach dołączonych do wyrobu⁴.

³ Opracowano na podstawie z normy PN-EN 62560:2013-06 Lampy samostatecznikowe LED do ogólnych celów oświetleniowych na napięcie > 50 V -- Wymagania bezpieczeństwa.

⁴ Obowiązek ten wynika z normy PN-EN 62560:2013-06 Lampy samostatecznikowe LED do ogólnych celów oświetleniowych na napięcie > 50 V -- Wymagania bezpieczeństwa, która wymaga by w zakresie ochrony oczu stosować się do oznaczeń zawartych w Raporcie Technicznym Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej (IEC) IEC/TR 62471-2.

Wpływ światła na nasze zdrowie, klasyfikuje się według czterostopniowej skali grup ryzyka (z ang. Risk Group, w skrócie RG):

- Grupa wolna od ryzyka (czasem określane jako RG 0),
- Grupa ryzyka 1 (niskie ryzyko),
- Grupa ryzyka 2 (umiarkowane ryzyko),
- Grupa ryzyka 3 (wysokie ryzyko).

Jeżeli do lampy LED nie dołączono żadnej informacji na temat grupy ryzyka, można domniemywać, że:

- emitowane przez lampę światło w zakresie promieniowania UV nie stwarza żadnego zagrożenia (grupa wolna od ryzyka)
lub
- zalicza się ono do grupy ryzyka nie wyższej niż 1 w zakresie światła niebieskiego.

W takich przypadkach nie jest wymagane podawanie ostrzeżeń. W innych sytuacjach, gdy producent ostrzegł o grupie ryzyka w zakresie danego rodzaju promieniowania optycznego, należy się stosować do informacji podanych w instrukcji obsługi.

Tabela 1. Przykładowe ostrzeżenie wraz z informacją o bezpiecznym użytkowaniu lampy

GRUPA RYZYKA 2
<p>OSTROŻNOŚĆ. Możliwie szkodliwe promieniowanie optyczne emitowane przez ten produkt. Nie wpatruj się we włączoną lampę. Może to być szkodliwe dla oczu.</p> <p>INFORMACJA. Ten produkt emituje UV. Zminimalizuj ekspozycję oczu i skóry. Używaj odpowiedniego ekranowania.</p>

Źródło: Opracowanie własne przygotowane na podstawie sposobu oznaczenia lamp z wieloma zagrożeniami (Raport Techniczny IEC/TR 62471-2)

Pamiętajmy, aby przestrzegać dokładnie instrukcji właściwego montażu i użytkowania lampy LED.

Informacje związane z komfortem użytkowania

Podjęwając decyzję o zakupie, nie zapominajmy, że jakość emitowanego światła przez lampy LED związana jest również z siłą światła oraz jego barwą. Zatem przy wyborze oświetlenia warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- moc strumienia świetlnego – przyzwyczajeni do tradycyjnych żarówek konsumenci mogą sugerować się mocą wyrażoną w watach (W), jako źródłem

informacji o sile światła. Tymczasem w przypadku oświetlenia typu LED podstawową jednostkę określającą moc strumienia świetlnego stanowią lumeny (lm): większa liczba lumenów oznacza silniejsze światło.

- współczynnik oddawania barw CRI (Ra) – określający wpływ stosowanego oświetlenia na wygląd kolorów. Punktem odniesienia dla sztucznych źródeł światła jest światło dzienne (słoneczne), które posiada najwyższy współczynnik oddawania barw Ra=100. Zatem lampy LED posiadające wysoki współczynnik CRI wierniej oddają naturalne kolory otoczenia i przedmiotów.
- barwę światła – oznaczającą kolor światła wyrażony w kelwinach (K). Im niższa wartość K tym cieplejsze światło, zbliżone do tradycyjnych żarówek. (Jako oznaczenie barwy ciepłej przyjmuje się wartości poniżej 3300 K).

REKLAMACJA WADLIWEGO TOWARU

Korzystajmy z praw konsumenta. Zawsze wtedy, gdy lampa jest wadliwa, konsument może złożyć **reklamację**⁵, żądając **doprowadzenia towaru do stanu zgodności z umową** (przez naprawę lub wymianę) lub zwrotu całości lub części pieniędzy (przez obniżenie ceny czy odstąpienie od umowy). Podstawą reklamacji może być rekojmia (zawsze) albo gwarancja (o ile została udzielona).

Sprzedawca nie może uzależniać przyjęcia reklamacji od dostarczenia paragonu fiskalnego. To jeden z wielu możliwych dowodów nabycia rzeczy w danym sklepie i w danej cenie. Inne to: świadkowie, wydruki z karty płatniczej czy kredytowej, e-maile. Niemniej trzeba pamiętać, że **paragon znacznie ułatwia złożenie reklamacji.**

Zapamiętaj! Wadliwość nie może być skutkiem działań użytkownika lampy LED, np. upadku na ziemię, połamania się lub porysowania plastikowej obudowy. Ponadto wada musi zostać zauważona przed upływem dwóch lat od zakupu towaru.

Reklamację składa się u przedsiębiorcy, u którego został zakupiony wadliwy produkt. Jeżeli nie jest ona rozpatrzona od razu, np. poprzez wymianę wadliwego towaru na nowy, warto złożyć ją na piśmie z potwierdzeniem jego otrzymania przez sprzedawcę. Jest to o tyle istotne, że jeśli nie odniesie się on do reklamacji w terminie 14 dni, będzie to oznaczało, że ją uznał w całości, tj. zaakceptował nie tylko wadliwość lampy LED, ale także żądanie konsumenta dotyczące sposobu rozwiązania tej sytuacji.

⁵ Prawo do reklamacji zostało uregulowane w Kodeksie cywilnym (przede wszystkim przepisy od art. 556 do art. 576 oraz od art. 577 do art. 581).

Więcej informacji i porad na ten temat znajduje się pod adresem:
<http://www.prawakonsumenta.uokik.gov.pl/>.

WARTO WIEDZIEĆ!

Lampę zakupioną przez internet można zwrócić bez konieczności podania przyczyny takiej decyzji. Ważne jest, aby poinformować sprzedawcę o swoim zamiarze przed upływem 14 dni od momentu otrzymania od niego lampy. Oczywiście lampę należy zwrócić na swój koszt, natomiast sprzedawca ma obowiązek oddać konsumentowi wpłaconą przy zakupie towaru kwotę (równowartość ceny lampy oraz ewentualnie koszty przesyłki).

Na stronie <http://ezakupy.uokik.gov.pl/> zamieszczone są informacje przydatne w przypadku zakupów przez internet.

W ewentualnych sporach ze sprzedawcami, konsumentom służą pomocą powołane do tego instytucje:

- **rzecznicy konsumentów**
Dane teleadresowe rzecznika najbliższego miejscu zamieszkania można znaleźć za pomocą wyszukiwarki instytucji udzielających pomocy konsumenckiej na stronie www.uokik.gov.pl w zakładce kontakt.
- **wojewódzkie inspektoraty Inspekcji Handlowej**
Lista inspektoratów wraz z danymi teleadresowymi dostępna jest na stronie www.uokik.gov.pl w zakładce konsumenci/instytucje konsumenckie/ważne adresy.
- **organizacje konsumenckie, np. Federacja Konsumentów lub Stowarzyszenie Konsumentów Polskich.**

Bezpłatną pomoc można również uzyskać, dzwoniąc na infolinię konsumencką pod numer telefonu 800 889 866 lub pisząc na adres mailowy porady@dlakonsumentow.pl.

Opracowanie: Departament Nadzoru Rynku, Biuro Prezesa, UOKiK

Redakcja: Anna Plich, Biuro Prezesa, UOKiK